

Padasjoen kunnanvaltuustolle

Kuntalain 1 luvun 1 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kunnanhallituksen laatimassa tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa on annettava selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta antaa kunnanvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työskentely

Valtuusto on 23.8.2021 pitämässään kokouksessa valinnut valtuustokauden 2021-2024 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Asko Ojala, pj.	Tiina Kaivolainen
Simo Gran, varapj.	Paavo Luukka
Hannu Hertti	Seppo Perkiö
Pirkko Kauren	Piia Roslund
Mirjami Vainio	Suvi Korelin

Lautakunnan sihteerinä toimi BDO Audiator Oy:stä osan tarkastusvuotta Varpu Vilkkonen ja osan tarkastusvuotta Minna Havia-Niemi. Teknisenä sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä Pia Mustisto. Tarkastuslautakunnan kokoukset on järjestetty osittain tai kokonaan etäkokouksina Teams-yhteyden kautta johtuen Covid-19 pandemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta.

Kunnan toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyn lisäksi tarkastuslautakunnan arviointi pohjautuu viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tarkastuslautakunnalle antamiin selvityksiin ja keskusteluihin, kunnan eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muihin asiakirjoihin. Tarkastuslautakunta on toiminut hyväksymänsä työohjelman mukaisesti. Lautakunta piti vuoden 2021 aikana yhteensä kahdeksan kokousta. Lisäksi tarkastuslautakunta piti vuoden 2022 alussa viisi kokousta, jotka myös kohdistuivat tarkasteluvuoteen 2021.

Esteellisyys on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa eivätkä esteellinen jäsen ole osallistunut näitä toimielimiä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

2 Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1 Tavoitteet ja tulokset eri toimielinten alueella

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan päätehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Hyvien tavoitteiden tunnuksia ovat strategisuus, mitattavuus ja selkeys.

Koko kunnan talousarvion toteutuma oli arvioitua parempi. Tuottoja oli 309 t€ enemmän kuin talousarviossa, mutta vastaavasti kuluja oli 290 t€ enemmän. Toimintakate oli siis 19 t€ talousarviota huonompi. Hallintokunnat ovat toimintakertomuksessa selostaneet niiden tavoitteiden toteutumista, jotka valtuusto on niille asettanut. Valtuusto päätti helmikuussa 2018 kuntastrategian uusimisesta uuden kuntalain mukaisesti. Uutta strategiaa on työstetty tilikaudella 2021 ja sen työstämistä jatketaan.

Tarkastuslautakunta valitsi seuraavat asiat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta mainittavaksi tässä kertomuksessa:

Padasjoen kunnan tarkoituksena on tarjota kestävän kehityksen periaatteita noudattaen kuntalaisille turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö tuottamalla fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin vaatimat peruspalvelut sekä turvaamalla kunnan säilyminen elinvoimaisena ja taloudeltaan tasapainoisena. Tarkastuslautakunnan mukaan voidaan yleisesti ottaen arvioida, että kunta on noudattanut toiminnassaan näitä määriteltyjä tarkoituksia, joskin niiden toteutumista eri palvelualuejen tasolla on vaikea arvioida. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoitteet ja niiden toteutuminen on tuotava esiin selkeillä mittareilla.

Keskushallinnon tulosalueen tavoitteena on ollut toteuttaa kuntastrategiaa ja säilyttää kunnan talouden tasapaino. Keskeistä on ollut saattaa strategian toteuttamisen kannalta keskeiset asiat pikaisesti ja huolellisesti valmisteltuina kunnanhallituksen ja -valtuuston käsiteltäviksi sekä raportoida talouden kehityksestä säännöllisesti. Tarkastuslautakunnan mielestä tässä on onnistuttu, kun ottaa huomioon vuoden 2021 poikkeukselliset ja ennalta arvaamattomat olosuhteet.

Elinkeinojen kehittäminen on kunnan keskeinen kehittämisstrategia. Vuonna 2021 on keskusteltu elinkeinojen kehittämistyön organisoinnista lautakuntamuodossa, mutta keskustelua jatketaan vielä vuonna 2022. Elinkeinopalveluita on toteutettu kuluneena vuonna kehittämispäällikön ja kunnanjohtajan yhteistyönä. Työssä on mukana myös Padasjoen Kehitys Oy. Vuoden aikana toteutui useita alueiden ja yritysten kehityshankkeita. Elinkeinoelämän kehittämisstrategian uusiminen vuosille 2022-2025 on viimeistelyvaiheessa.

Kunnan perusturvapalvelut hoidettiin Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän toimesta. Koko perusturvan osalta talousarvion mukaiset määrärahat ylittyivät nettona 363 t€.

Sivistystoimen tavoitteena on ollut kasvattaa lapsia ja nuoria vastuuntoiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä tukea kaikkia kuntalaisia aktiivisiksi ja itseohjautuviksi hyvinvoiviksi kuntalaisiksi. Toiminnan painopistealueet vuosina 2021-2023 ovat yrittäjyyskasvatus, liikkuva päiväkotiki ja koulu, yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä sekä kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Perusopetuksen ja lukion oppilasmäärät ovat laskeneet hieman edellisestä vuodesta. Hyvinvointitulosalueen tavoitteena on ollut luontoliikunnan kehittäminen ja nuorten tavoittaminen. Kuntalaisia on pyritty tutustuttamaan ulkoilureitteihin erilaisten kannustavien tempausten muodossa ja jalkautumista nuorten suosimiin paikkoihin on lisätty. Etsivä nuorisotyö ja oppilaanohjaus ovat huolehtineet ilman opiskelupaikkaa jääneiden nuorten jälkihajauksesta ja pidennetyn oppivelvollisuuden tuomat muutokset on päivitetty kunnan hallintosääntöön. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota suureen sijaisten määrään sekä johtamiskulttuuriin. Tarkastuslautakunta kehottaa, että etenkin perusopetuksen puolella käydään läpi ja tarkennetaan toimintaohjeita sekä -tapoja.

Teknisen toimen painopistealueina on vuosina 2021-2023 katujen ja kevyen liikenteen väylien peruskorjaus ja rakentaminen sekä rakennusten kunnossapito ja huolto sekä yhteistyön lisääminen naapurikuntien kanssa. Talousarviossa oli investointimäärärahoja yhteensä 1,9 M€, joista käytettiin vain 687 t€. Tarkastuslautakunta on huolestunut investointien toteutumisasteesta. Investointien toteuttamatta jättäminen ei lautakunnan mielestä voi täysin selittyä korona-tilanteen tuomilla haasteilla.

Kunnan viemärilaitos on toiminut pitkään tappiollisena. Viemärilaitoksen taseeseen kertynyt alijäämä on kasvanut ja on yhteensä 1,8 M€. Vesihuoltolain mukaan kunnallisen vesihuoltolaitoksen tulee tuloillaan kattaa sen toiminta- sekä investointimenot. Tarkastuslautakunta toteaa, että viemärilaitoksen toiminnan kannattavuudessa on edelleen kehitettävää.

Tarkastuslautakunta pitää kokonaistasolla huolestuttavana, että työhyvinvointikyselyn tulokset olivat edelliseen kyselyyn verrattuna heikentyneet läpi organisaation.

2.2. Talouden arviointi

Tilikauden tulos oli 787 t€ ylijäämäinen (2020 ylijäämä 2 M€). Poistoerokirjauksen ja rahastonmuutoskirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 992 t€ (2020 ylijäämä 2,2 M€).

Vuosikate oli 2,2 M€ (2020 vuosikate 3,5 M€). Vuosikate riitti kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 155 prosenttisesti. Verotulot nousivat edellisestä vuodesta 843 t€ ja valtionosuudet laskivat 678 t€. Investointien tulorahoitusprosentti pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 332,5 % (336,9 %) ja laskennallinen lainanhoitokate 2,4 (3,1) oli hyvällä tasolla. Tunnusluku osoittaa, että tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta osoittaa investointien omarahoituksen toteutumisen pidemmällä aikavälillä. Tämä oli tilinpäätöksessä 2 M€.

Lainakanta laski hieman edellisestä vuodesta. Lainoja asukasta kohti oli 2568 €/asukas (3073 €/asukas). Vuonna 2020 oli kaikkien kuntien asukaskohtainen lainakanta 3448 €/asukas. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusaste oli hyvällä tasolla ollessaan 70,4 % (66,1 %).

3. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta investointien heikkoa toteumaa vuonna 2021. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 tilinpäätös antaa kunnan toiminnasta ja taloudesta oikean kuvan. Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuodelta 2021.

Padasjoella 19.5.2022

Asko Ojala
puheenjohtaja

Simo Gran
varapuheenjohtaja

Hannu Hertti
jäsen

Pirkko Kauren
jäsen

Suvi Korelin
varajäsen